

Věra Barandovská-Frank: Slaviconlangs

(Prelego por la scienca prelegsesio de AIS San Marino en Rimini 2015-08-30)

1 Antaŭhistorio

La slavaj lingvoj ne enhavas egajn diferencojn en gramatiko kaj vortprovizo. Ili estas relative bone reciproke kompreneblaj. Unu el la kaŭzoj estas ekzisto de komuna *malnovslava* literatura lingvo en la 9-a jarcento, por kiu apostolo Konstantino Filozofa kreis apartan alfabeton (la glagolitan), pli fonetikan ol la latina. La malnovslava eklezia lingvo estis instrumento de kristanigo en Grandmoravia regno, kaj post ĝia malpermeso tie (favore al la latina) ĝi estis uzata en la Bulgara regno, la glagolitan alfabeton anstataŭis la kirila kaj ĝi kune kun la lingvo disvastiĝis al sudslavaj landoj kaj precipe al Rusio. La malnovslava eklezia lingvo estas ĝis nun oficiale uzata kiel liturgia lingvo de ortodoksaj eklezioj.

Pluraj slavaj lingvoj estingiĝis, krom la praslava ekz. la malnovgoroda, la rutena, la slovinca, la polaba, la pomorana, la knaana, la piĝino russenorsk. Kelkaj estas opiniataj nuraj dialektoj, ekz. la laĥa-silezia, la banat-bulgara, la pomaka, la egeo-makedona, la molisoslava, la resiana, la zamura, la ŝtokava k.a.. La tradicia genealogia (laŭparenceca) divido de slavaj lingvoj enhavas tri grupojn, kies ĉefaj reprezentantoj nuntempe estas:

1. la orientslavaj: la rusa, la belrusa, la ukraina, la rusina
mikslingvoj surzyk kaj trasjanka
2. la okcidentslavaj: la pola, la kaŝuba, la silezia
la subsoraba kaj la suprasoraba
la ĉeĥa, la slovaka
3. la sudslavaj: la slovena, la kroata, la serba, la bosnia
la bulgara, la makedona



https://cs.wikipedia.org/wiki/Slovanské_jazyky¹

En la mapo klare videblas, ke malaperis slavaj lingvoj en la mezeŭropa parto, kie nun troviĝas Aŭstrio, Hungario, Rumanio kaj Moldavio, la slavaj lingvoj do geografie formas grupojn nordan kaj sudan. Interese estas, ke la nordan-sudan dividon proponis jam en la 17-a jc. Jurij Križanič, kaj kelkaj nuntempaj lingvistoj (ekz. Andrej Zaliznjak) supozas iaman ekziston de aparta *nordslava* grupo kun specifaj trajtoj, al kiu estis aparteninta i.a. la malnovgoroda lingvo, konata el la manuskriptoj el la jarcentoj 11-a ĝis 15-a.

Multaj slavoj estis longe vivantaj en ŝtatoj kun oficialaj lingvoj neslavaj, ekz. la germana, la

¹ De: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Slavaj_lingvoj_mapo_cs.svg, publika havaĵo, fare de Arno Lagrange

hungara, la turka, tial krom la streboj pri politika unuiĝo de slavoj (prefere sub la gvido de Rusio) ekzistis projektoj de nova komunslava lingvo. Konservigis (vd. Duliĉenko, 2010) dudeko da projektoj el la jarcentoj 16-a ĝis la 20-a, inter ili: "Ruski iazik" (1666) de la menciita Jurij Križaniĉ, bazita sur kompara analizo de gramatiko kaj vortprovizo, enhavis 60 % da formoj komunaj al la plej multaj slavaj lingvoj, 10 % da elementoj malnovslavaj kaj rusaj, kaj krome multajn neologismojn. "Lingua slavica universalis" (1826) de Ján Herkel' eliris el similaj principoj kaj la aŭtoro koresponde pridiskutis la projekton kun filologoj el diversaj landoj. Lia latine verkita kompendio estis aprezata en la tuta Eŭropo.

Interesaĵo estas la projekto "Mežduslavjanski", evoluigita en la 1950-aj jaroj de grupo da ĉeĥoj sub la gvido de okcidentalistoj Jaroslav Podobský kaj Ladislav Podmele. La lasta, estinte ankaŭ poeto konata sub sia plumnomo Jiří Karen, iĝis en 1974 esperantisto. Detaloj pri la lingvo ne konservigis, sed en la postlaso de Podmele troviĝis manuskripto "Revolucija v istoriji interlingvistiki", verkita en tiu ĉi lingvo. Slavisto Jan van Steenbergem karakterizis, surbaze de la analizo de la manuskripto, la "Mežduslavjanski" kiel lingvon kun ĉefe okcidentoslavaj kaj sud-okcidentoslavaj elementoj, kun unueciga deklinacio, unu adjektiva tipo, kun pronomo kaj verba sistemo rusdevena, kaj vortaro plej grandparte devena el la lingvoj rusa, ĉeĥa kaj slovaka. Jen la specimeno:

Etot jezik (na primjer mežduslavjanski) bude vznikati spontanno, toliko kak mnogo ljudi, jež govori slavjanskimi jezicami, budu vzaimno naživati, prechoditi iz mista na misto i bude im dlužno se bolše i lepše srazumivati. Jasno, da na osnovach jezika ruskego, imže budu ljudi dobre, menše dobre i velenedobre govoriti, bude vznikati spontanno novi jezik, jež nebude ni jezik ruski, ni ĉeski, ni polski itd, no bude jezik mežduslavjanski.

(Tiu lingvo (ekzemple interslava) ekestos spontanee, nur kiam multaj homoj, kiuj parolas slavajn lingvojn, kunvivos, moviĝos de loko al loko kaj bezonos pli multe kaj pli bone interkompreniĝi. Klaras, ke surbaze de la rusa lingvo, kiun la homoj parolos bone, malpli bone ĝis malbone, spontanee ekestos nova lingvo, kiu estos nek lingvo rusa, nek ĉeĥa, nek pola ktp., sed ĝi estos lingvo interslava.)

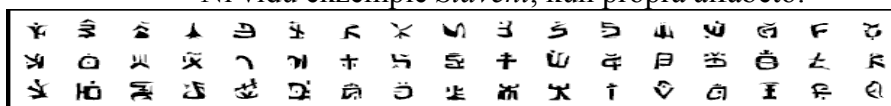
2 Interreta nuntempo

Kun la enkonduko de interreto digitaligis ankaŭ la kreado de slavaj planlingvoj. Ili formas homogenan grupon, nomatan *Slaviconlangs*. Ĉar la internacia lingvo de lingvokreantoj estas la angla, oni ĝenerale kreas "konlangojn" ĉefe por fikciaj (amuzaj, eksperimentaj k.s.) celoj, sed aliflanke ne mankas novaj zamenhofoj, kiuj opinias, ke Esperanto missukcesis pro lingvistikaj kialoj, tial ili proponas diversajn plibonigojn kaj lanĉas novajn planlingvojn. Tio koncernas ankaŭ slavan lingvokomunumon, por kiu ekestis dum la lastaj jaroj kelkdek novaj projektoj. Do, tute krude eblas dividi ankaŭ Slaviconlangs al fikciaj kaj helpaj.

3 Fikciaj Slaviconlangs

Ege interesa estas la ideo postsekvi la spurojn de supozataj *nordslavaj lingvoj*, kiuj tipologie iom diferencigis de la orientaj kaj okcidentaj. (Unu de la diferencoj estas la kategorio de verba aspekto finita kaj nefinita, kiu estas unu de la tipaj trajtoj de slavaj lingvoj, sed ne ekzistas ekz. en ĝermanaj lingvoj, resp. estas esprimata alimaniere.) Kiel evoluus la norda lingva grupo – aŭ lingvo, se oni konkrete opinias la malnovgorodan? Estas sciate, ke Novgorodo apartenis al la hansaj urboj, ĝi do ne estis regata de la rusa graflando kaj staris sub influo de ĝermanlingvaj hanso-membroj. Tiam eble la lingvo enhavintus iujn ĝermanajn elementojn. La plej konata persono, kiu okupiĝis per tiuj ĉi ideoj, estis ĉeĥo Libor Sztemon (1978–2002), kiu intense interesiĝis pri lingvokonstruado kaj estis kunlaboranto de la projekto Panlex (gvidata de AIS-ano Jonathan Pool) por enkomputiligo de multlingvaj vortaroj. Sztemon lanĉis entute 22 lingvoprojektojn, inter ili kvin "nordslavaj": Lydnevi, Mrezian, Seversk, Slavěni, Slavisk (vidu <http://ls78.sweb.cz/libor.htm>). Sztemon detale prezentis gramatikojn, vortprovizojn de ĉ. 500 vortoj kaj kelkajn tekstojn, inklude de propraj poemoj, kaj ne mankis la tradicia "Patro nia", unu el la kutimaj kompartekstoj de konlangoj.

Ni vidu ekzemple *Slavëni*, kun propra alfabeto:



kaj la fonemprovizo:

| | | | | | | | | | | | | | | |
|---|---|----|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| a | b | ts | d | e | o | f | g | h | i | j | k | l | m | n |
| o | p | r | s | ŝ | t | u | v | β | x | z | | | | |

Male al la slavaj lingvoj – eble pro la influo de ĝermanaj lingvoj – ekzistas artikolo, difina as/ta kaj nedifina y/yn. La substantivoj ne deklinacias per finaĵoj, sed analize per prepozicioj i, ĕ, as, og, o a, iz, tiel ke la nominativa vortformo restas sensanĝa. En tio ĝi plej multe difereciĝas de la ceteraj nordslavaj lingvoj, kiuj estas plej ofte aglutinaj. Jen la deklinacio kompare kun tiu en la aglutina ĉeĥa (por pliklarigo estas aldonitaj la koncernaj prepozicioj):

| <i>kazo</i> | <i>Slavëni</i> | <i>ĉeĥa</i> | <i>traduko</i> |
|---------------|----------------|-------------|----------------|
| nominativo | dom | dŭm | domo |
| genitivo | i dom | od domu | de domo |
| dativo | ĕ dom | k domu | al domo |
| akuzativo | as dom | dŭm | domon |
| vokativo | og dom | dome | domo! |
| lokativo | o dom | v domĕ | en domo |
| instrumentalo | a dom | s domem | kun domo |
| ablativo | iz dom | z domu | el domo |

La konjugaciaj finaĵoj estas unuecaj en indikativo, kun ŝanĝo e/i en konjunktivo, kondicionalo havas prefiksan partiklon bi-. La radiko povas varii, ekz. ĉe la tradicie malregula verbo "esti", kiu krome servas kiel helpverbo:

| PERSON (persono) | PAST TENSE (preterito) | PRESENT TENSE (prezenco) | FUTURE TENSE (futuro) | IMPERATIVE (imperativo) | CONJUNCTIVE (konjunktivo) | CONDITIONAL (kondicionalo) |
|--------------------|------------------------|--------------------------|-----------------------|-------------------------|---------------------------|----------------------------|
| 1 st sg | belem | (j)em | budem | (does not exist) | (j)im | bi-belem |
| 2 nd sg | beles | (t)es | budes | budĕs | (t)is | bi-beles |
| 3 rd sg | belest | (h)est | budest | (does not exist) | (h)ist | bi-belest |
| 1 st pl | belesom | (m)esom | budesom | budĕsmo | (m)isom | bi-belesom |
| 2 nd pl | beleste | (v)este | budeste | budĕsto | (v)iste | bi-beleste |
| 3 rd pl | belent | (h)ent | budent | (does not exist) | (h)int | bi-belent |

La regula verbo "fari" (dalati) uzas la samajn finaĵojn kaj helpverbon en futuro:

| PERSON (persono) | PAST TENSE (preterito) | PRESENT TENSE (prezenco) | FUTURE TENSE (futuro) | IMPERATIVE (imperativo) | CONJUNCTIVE (konjunktivo) | CONDITIONAL (kondicionalo) |
|--------------------|------------------------|--------------------------|-----------------------|-------------------------|---------------------------|----------------------------|
| 1 st sg | dalalem | dalem | budem dalati | (does not exist) | dalim | bi-dalatem |
| 2 nd sg | dalales | dales | budes dalati | dalat | dalis | bi-dalates |
| 3 rd sg | dalal | dalest | budest dalati | (does not exist) | dalist | bi-dalatest |
| 1 st pl | dalalesom | dalesom | budesom dalati | dalatmo | dalisom | bi-dalatesom |
| 2 nd pl | dalaleste | daleste | budeste dalati | dalatto | daliste | bi-dalateste |
| 3 rd pl | dalalent | dalent | budent dalati | (does not exist) | dalint | bi-dalalent |

Pronomoj: personaj: je, te, ho, me, ve, he. Posedaj: i je, i te, i ho... Montraj: asten, den, tokyn, ystyn. Kelkaj demandaj: kiu = kad, kio = ŝa, kia = jokyn. La numeraloj (deklinaĉeblaj):

gedan, deva, tera, ŝtara, pinta, ŝasta, sedam, osam, devet, desat – estas tutslave kompreneblaj. La adverboj finiĝas al -o aŭ -a: stalno (ĉiam), rano (frue), diravo (antaŭe), toko (tiel), zevatra (morgaŭ), oŝara (hieraŭ), dopoldano (antaŭtagmeze), izpoldano (posttagmeze). Krom prepozicioj, ez. nad (super), za (post), pri (ĉe), bez (sen) ekzistas postpozicioj, kiel fyram (por), antara (sub), pres (tra), pod (sub). Kutimaj konjunkcioj estas: komo (kiel), nega (antaŭ ol), e (kaj), ŝi (aŭ), ala (sed) k. a..

Jen la teksto de "Patro nia", kompare kun tiu en "Vozgian" de Jan van Steenberg, kiu apartenas al la sama kategorio, sed, kvankam enhavante fonetikajn specialaĵon, konservas pli da slavaj elementoj, kiel vidate el la komparo kun la okcidentoslava ĉeĥa. Precipe leksikaj radikoj estas similaj en ĉiuj tri, dum gramatikaj kaj semantikaj elementoj elmontras pli da ŝanĝoj.

| Slavĕni | Vozgian | ĉeĥa |
|--|---|--|
| <i>Ataxt i me, kojyn o navĕsa es, osvetist as iman i te. Prijist as kralestvĕ tyn. Hist as vola tyn, komo ĝo navĕ, tako aĝ o zamĕ.</i> | <i>Ŭpeĉe naŝ, kuj nebestum eŝ, daj ime tŭĵoje sesventiþ. Daj kunenstŭo tŭĵoje priðeþ. Daj vŭolja tŭĵoja, ak vŭenebestum takto nazemituj.</i> | <i>Otĉe náš, který jsi na nebesích, posvět' se jméno tvé. Přijď království tvé. Bud' vůle tvá, jak na nebi, tak i na zemi.</i> |
| <i>As xulb i me kyzdanyn davat ĕ me danas. E adpoŝat ĕ me as myn venae, komo aĝ me adpoŝalesom ĕ venake i ĝi me. E nevĕvedat mem o izkoŝanjĕ, ala izbavat mem ad zalyn. Navad as kralestvĕ er as makta er as slava o vekae hest. Amin.</i> | <i>Daj nam ðenesem chleb naŝ veseðenai. I odepŭþ nam vinai naŝe, takak i mai vinikai naŝe odepŭþimu. I nevŭoð nas orsepaichanidu, leŝ usŭovøð nas zulvŭod. Sela ŝu tŭĵoje sonþ kunenstŭo i vŭolda i slava, naveseĉta. Amen.</i> | <i>Chlĕb náš vezdejší dej nám dnes. A odpust' nám naše viny, jako i my odpouštíme našim vinníkŭm. A neuvod' nás v pokuŝení, ale osvobod' nás od zlého. Nebot' tvoje je království i moc i sláva, navĕky. Amen.</i> |

Al la hipotezaj nordslavaj lingvoj apartenas, krom la kvin de Libor Sztemon, "Sevorian" de James Campbell, "Skuodian" de Pavel Iosad, "Onegian" de Paweł Ciupak, "Gárdnenskjína" de Michał Pietrusiński kaj kelkaj aliaj, malpli ellaboritaj. Unu el la plej novaj estas "Venedĉyna" (https://eo.wikipedia.org/wiki/Veneda_lingvo), lanĉita en 2010–2013 de Nikolao Aleksandro Kuznecov kaj Waldemar Czur.

Naŝica (nasika, nasĕku enessükü) de Jan Havliš (<http://ark.wz.cz/conlangs/nasesk.html>) estas nordslava lingvo, kiu apartiĝis de la komuna praslava lingvo jam antaŭ ol ekestis diferencoj inter orientaj kaj okcidentaj slavaj lingvoj (ĉ. la kvara jc. a. K.), sur la teritorio de la hodiaŭa Finnlando. Ĝia historia evoluo komenciĝas per pranasika (rana pärnäsikä), konsistinta el slavaj kaj ilmenaj dialektoj sub influo de Gotoj kaj baltaj lingvoj. La meza evolustadio, la malnovnasika (särrä nasika), influita de finno-ugraj lingvoj, jam estis literatura lingvo. La klasika nasika lingvo staris sub la influo de la sveda, kaj la moderna (malta nasika) estis kodigita de puristoj en la 19-a jarcento. Ekzistas kelkaj lokaj dialektoj, ekz. tiu de Settikort (settikortĕki reki) la administra ĉefurbo de Nasslando, kiun pro politikaj kialoj influis la sveda kaj Riksmål, kaj la ladogo-onegia (neppö-eniseki reki), influita de la rusa lingvo. La "Patro nia" klare montras influojn de la substrataj lingvoj:

Otĕ naso semenŭ nāneppesös, ta sĕvĕnis imenø tene. Ta pirittes rezä tene. Ta ses vola tene, ako nāneppesøm ite nāzemä. Kileppe naso sätteke ta tattĕs nam tinusaa. I da otupustis nam tulĕkkĕ naso, ako i mi otupusĕtivimĕ tulĕzinikom naso. I ta nevŭvettes no vunapatta nu ta izĕppavis no otunĕperaazanaa.

Nasslando estas parto de la virtuala mondo *Ill Bethisad* (la nomo en la kelt-latinida lingvo Brithenig, eble venas el la latina "baptizatum"), kiun lanĉis en 1997 novzelandano Andrew Smith kaj en kiu kulaboras sepdeko da konstruantoj. Ĝi estas unu el la plej elaboritaj kaj evoluigitaj virtualaj komunumoj kun propra kulturo, historio kaj lingvoj (vidu http://ib.fraht.net/w/Main_Page).

La portanta ideo estas, ke la Romia Imperio ne malaperis, tial la latina lingvo influis ĉiujn aliajn lingvojn en Europo, ankaŭ la ĝermanajn kaj slavajn. Venedoj enloĝas la teritorion de la nuna Pollando, Litovio kaj iama orienta Prusio – ilia lingvo *Wenedyk* estas principe latinida. Alia latinido estas la albana *Xliponia*. En Galicio regas la rutena kun pola ortografio, la bethisada kroata multe similas al la ĉeĥa, pluvivas la latinida dalmata lingvo. Cetere, okazis nek fondo de Usono, nek venkis la bolŝevika revolucio en Rusio, tiel ke la lingvoj angla kaj rusa estas relative sensignifaj, male vivas ekz. la gota kaj la malnovsaksa.

Rimarkindan influon subiris la lingvo de la bethisadaj ĉeĥoj, kiuj dum jarcentoj vivis en la habsburga monarĥio: rezultis ekesto de la mikslingvo *Pémišna* (konstruita de Jan Havliš en 2004) eĉ kun dialektoj norda, orienta kaj sudokcidenta, kaj subdialektoj prákeriš kaj pryneriš, do tiuj de la ĉefurboj de Bohemio kaj Moravio. Bethisadaj esprimoj en la dialekto de Brno, ekzemple "kvilp, putna, tach, kumšt, fišna, ŝtuntna" (< Gewölbe, Pute, Dach, Kunst, Fisch, Stunde) estas ege similaj al la vere ekzistanta dialekto-argoto *brněnské hantec*, kiu estis aktive uzata ankoraŭ komence de la dudeka jarcento ĉefe de "plotna", do malpli edukita socia tavolo. Multaj hantecaj germanismoj estas eĉ nun ĉiutage uzataj, ekzemple "štatl" (< Stadt), "šalina" (< *elektrische Linie* = tramo), zoncna (Sonne), fajrovat (= hejti, bruli < Feuer), pucovat (putzen), aogle (Augen), hyn (= lacega, detruita < hin), rauchna (Rauchen), pakl (Paket), švunk (Schwung).

Kvankam la fikciaj Slaviconlangs principe estas elpensitaj lingvoj, ili diferenciĝas de la kutimaj konlangoj de virtualaj mondoj, kiel ekz. la klingona, la dothraka, la valiria. Ili baziĝas sur reale ekzistantaj/ekzistantaj slavaj lingvoj kaj sekvas hipotezajn evolutendencojn, kiuj eble povintus okazi, se la historiaj cirkonstancoj kaj la sekvaj genealogiaj kondiĉoj havintus iom alian direkton. Oni povas klare diveni, ekzemple surbaze de la tekstaj specimenoj, kiuj substrataj kaj adstrataj influoj ŝanĝis la (fikcian) lingvon kaj kiudirekten. Esploro de historie neokazintaj, sed ne tute malprobablaj evolutendencoj de nordslavaj konlangoj povus eĉ esti utila por scienca esploro de nordeuropa lingvoteritorio kaj de lingvaj universalaĵoj, kiuj estas temo ĉiam bonvena kaj aktuala en komparatistiko kaj en interlingvistiko ĝenerale.

4 *Helpaj Slaviconlangs*

Ankaŭ tiuj ĉi kreaĵoj profitas de ekzisto de interreto. Ili nun havas siajn proprajn forumojn, i.a. ĉe yahoo, kaj siajn vikipediojn. Jam la unua ekzistanta retejo "Projecto Auxilingua" (1996–2005) de Jay Bowks kolektis kaj listigis ilin enkadre de ĉiuj helplingvoj, same kiel "Langmaker" de Jeffrey Henning (1995–2008), kie inter ĉ. dumiloj da registritaj konlangoj aperis dudeko da slavaj, kiel Proslava, Slavisk, Slezan, Slvanjec, Slovio. La jam menciita slavisto Jan van Steenbergem tiam specialiĝis pri helpaj Slaviconlangs kaj kolektis iliajn projektojn sur sia aparta paĝo http://steen.free.fr/slovianski/constructed_slavic_languages.html. Jen kelkaj specimenoj:

Slovio, de slovako Marek Hučko, kreita en 1999 kaj enretigita en 2001: *Slovio es novju mezxunardju jazika ktor rozumijut cxtirsto milion ludis na celoju zemla. Slovio mozxete upotrebít dla gvoreníe so cxtirsto milion slavju. Slovio imajt prostju, logikju gramatia i es idealju jazika dla dnesju ludis. Ucxijte universalju slaviansk jazika tper! Iskame jazikaju nauknikis i perevoditelis ktor hotijut sotrudít s nams v tut ogromju proekt.* (Slovio estas nova internacia lingvo, kiun komprenas kvarcent milionoj da homoj sur la tuta tero. Slovion vi povas uzi por paroli kun kvarcent milionoj da slavoj. Slovio havas simplan logikan gramatikon kaj estas ideala lingvo por la hodiaŭaj homoj. Lernu universalan slavan lingvon tuj! Ni serĉas sciencistojn kaj tradukistojn, kiuj volas kunlabori kun ni en tiu ĉi ega projekto.)

Glagolica, konstruita 2002 de "Slavoboj" nomata ĉeĥo Richard Ruibar: *Vzajomnost bez jinšich predzrénej. Naši členovja i sou-robotatelovja možut byti panslavistovja, paganistovja, slovanofilovja bo co-libo jinšego. Oni možut byti proti vstupenje v EU-NATO, bo pro ňo. Oni možut byti pro Slovanskujun uniju bo proti ňej. To ne jest važnoje. Što jest važnoje jest, že oni ĉutajut priját'elstviye k jinšim Slovjanskim narodom.* (Komuneco sen aliaj premisoj. Niaj membroj kaj kunlaborantoj povas esti panslavistoj, paganoj, slavamantoj aŭ io ajn alia. Ili povas esti kontraŭ

eniĝo al EU-NATO, aŭ por ĝi. Ili povas esti por la slava unio aŭ kontraŭ ĝi. Tio ne gravas. Gravas, ke ili sentas amikecon al aliaj slavaj nacioj.)

Proslava el 2002 de ukrainano Juraj Doudi: *Jezik Proslava je eshte jedna proba stvoreniu sredstva komunikacii Slavanskih ljudi bez nadmernej praci po naucheniju cudzogo jeziku. Proslava je poka co u nachali drogi i ne sudijte mi za jej slabosti. Je tylko detina, hotjazh s perspektivej rostu.* (La lingvo Proslava estas ankoraŭ unu [plua] provo de konstruo de komunikada rimedo de slavaj homoj sen troa laboro por lernado de fremda lingvo. Proslava estas nun je komenco de sia vojo kaj ne juĝu ĝin por ĝiaj malfortaĵoj. Ĝi estas nura infano, kiu deziras perspektivojn de kresko.)

Mezxduslavske el 2003 de Lorenzo Manasci: *Udrage Anastasija, vne tvoi cxudove prekrasost, ktor delal men zxelat pisat tejbe, bil fakt zxe estesx tecxne po Angliske.* (Kara Anastasia, krom via mirinda beleco, kiu igis min deziri skribi al vi, [tio] estis la fakto, ke vi iom legas en la Angla.)

Medjazik (2004) de Ingmar Roerdinkholder havis sur sia hejmpaĝo komparliston de multaj slavaj lingvoj.

Panslavien kreis Anton Antonov en 2005: *Govor panslavien — eto noven proekt de vseslavien iskustven govor, koĭ davaa da govoriä mej qelovekovi de razen slavien nacievi.* (Parolu Panslavien – tio estas nova projekto de komunslava artefarita lingvo, kiu igas paroli multajn homojn de diversaj slavaj nacioj.)

Sojaz (2005) de Hellerick: *Samrozumejucho, slove znachejuche muzhece su muzhesk polrodu, i znachejuche zhenice su zhenesk rodu.* (Kompreneble, la vortoj kiuj indikas viron, estas de vira genro, kaj [tiuj] indikantaj virinojn, de virina genro.)

Panslavensk (2005) de "Flamma aeterna": *Pater naŝ, kator na nebo je, bu sveten imen tve* (Patro nia, kiu estas en la ĉielo, sankta estu via nomo)

Slavido (2005), **Sloveno** (Slovano), **S-lingva** (2007), **Vse slovien rec'** (2008) kaj **Sloviensk** (2009) estas ĉiuj variaĵoj de unu projekto de slovako kun pseŭdonomoj "I.S.", "Mr. Slavido", "Ioan" kaj "Ioannes": *Nas' otec, kor es vo nebo, svat bij tvoe nome. Pridij kralenie tvoe, bij vola tvoe, kao vo nebo, tak i na Zem. H'leb nas' kienodensk daj nam denes a odpustij nam nas' vini.* (Komenco de "Patro nia")

Slovianski el 2006 de Ondrej Reĉnik und Gabriel Svoboda, pluevoluigita en 2009 kiel Slovianski-N de Jan van Steenbergen kaj Igor Polyakov, aliaj versioj estis **Slovianski-S**, **GS-Slovianski** kaj **Slovjanskaj**: *Vse ljudi rodijut se svobodne i rovne v dostojnosti i pravah. Oni sut obdarjene rozumom i svestju i imajut postupati jedin do drugogo v duhe bratstva.* (Ĉiuj homoj naskiĝas liberaj kaj egalaj en digneco kaj rajtoj. Ili estas provizitaj per racio kaj konscienco kaj devas pritrakti unu la alian en spirito de frateco.)

Slovjanski el 2006 de Jan van Steenbergen: *Slovjanski medžujezik je iztvořeni v gode 2006 kak sutrudniĉno usilje grupi ljudi iz rozliĉnih krajev, sbiranih v Slovianski Forum. On može biti velika pomoĉ dl'a putujuĉih i mnogo upotrebimo orudje dl'a libokogo, ktorí bi hotel adresovati celi slovjanski svet posredstvom vebsajtov, forov, spiskov e-mejlskih i.t.d., bez potrebovanja prevoditi tekst na rozne jeziki.* (La slava interlingvo kreiĝis en 2006 kiel komuna strebo de homoj el diversaj regionoj, kolektitaj en la Slovianski-forumo. Ĝi povas esti granda helpo por vojaĝantoj kaj tre praktika ilo por iu ajn, kiu volus adresiĝi al la tuta slava mondo pere de retpaĝoj, forumoj, e-poŝtaj sendaĵoj ktp., sen bezono traduki la tekston en diversajn lingvojn.)

Noven Slovio, posta **Slavenen** el 2006 de Hochlander : *Otce ni, coi es na nebo! Da bude sventen imeno ti, da priide crolestvo (tsarstvo) ti, da bude volia ti, ta na zeme, ca na nebo.* (Komenco de la "Patro nia")

Ruskio de Marek Huĉko el 2007 estas rusa dialekto de Slovio, skribita en kirila alfabeto. *sx, zx, cx, gx, wx* transskribiĝas kiel *сх, зх, сх, гх, wх*.

Rozumio (2008) ankaŭ de Hellerick: *Na bort korabu je dva milioni boĉki neftu, v plen ostajut dvadset pet ĉloveki ekipažu.* (Sur la ferdeko de la ŝipo estas du milonoj da bareloj de nafto, en kaptiteco restas dudek kvin homoj de la ŝipanaro.)

Slavski jezik (2009) de Jukka Hintsala: *Svi ljudi rođeni su slobodni i jednaki u svojoj dostojnosti i pravici. Oni su nadareni sa razumom i savješću i trebaju postupati jedan prema drugom u duhu bratstva.* (Ĉiuj homoj naskiĝas liberaj kaj egalaj en digneco kaj rajtoj. Ili estas provizitaj per racio kaj konscienco kaj devas pritrakti unu la alian en spirito de frateco.)

Pidžinosloviansk (2009) de Paweł Ciupak: *Pidžinosloviansk – tot izkustven polunaturalistiĉen jazik mežusloviansk, i imaju nadeža, že budet više dober od Slovio.* (Pidžinosloviansk – tio estas artefarita duonnaturalisma interslava lingvo, kaj mi havas esperon, ke ĝi estos pli bona ol Slovio.)

Vseslavjanski (2010) de Blizbor87: *Dobro dosxli-pryvitanje! Jako si spravy majo-delajo? Od nedavna-neskora mnje podobaje-nravitsja sje muzyka grupy Saltus. Jako vjelmk-oxen dobrhorosxa muzyka! Sxcxo vy dum-myslite o Saltus?* (Bonvenu! Kiel vi fartas? De antaŭ nelonge mi ŝatas muzikon de la grupo Saltus. Kiel bonega muziko! Kion vi opinias pri Saltus?)

Simple Slavic auxlang el 2010 de "Cyril i Metody": *Ote'c nasx, jen je na nebe, da svati sa ime Tvoje, da priide carstvije Tvoje, da je volja Tvoja, jak ve nebe tak i na zemlja.* (Komenco de "Patro nia")

Rusich (2010) de Nikolaj Mihajlenko: *Togda kolegi predlagajut sdelatj e obshe jazyk toljko dlja slavjani, ibo slavjanski jazyki imejut e mnogo obshe slovi, na kotori znajyt vse slavjani.* (Tiam la kolegoj proponas fari la komunan lingvon nur por slavoj, ĉar la slavaj lingvoj enhavas multajn komunajn vortojn, kiujn konas ĉiuj slavoj.)

Novosloviensky el 2011 de Vojtěch Merunka: *To jest moj projekt jazyka novoslovienskego. Prošu vs, da byste jeho čitali i poslali drugom svojim ašto oni hočut to videti. Pozvolijte mi napisati, jako budete prijali i mysleli napraviti nedostatki.* (Tio estas mia projekto de la novslava lingvo. Mi petas vin, ke vi legu ĝin kaj sendu al viaj amikoj, se ili deziras vidi ĝin. Bonvolu skribi al mi, kiel vi ĝin akceptos kaj [kiel vi] pensos pri forigo de eraroj.)

Ĉiuj menciitaj projektoj enhavas kelkajn tipe slavajn komunajn trajtojn, ekz.: manko de gramatika artikolo (kiu tamen ekzistas en kelkaj slavaj lingvoj, kaj ĝi foje aperas en la formo de la numeralo "unu", ekz. "e" en Rusio), deklinacion helpe de finaĵoj kaj ĉ. 6-8 kazojn, klarajn verbajn finaĵojn, kiuj ne postulas uzadon de persona pronomo dum konjugaciado, ekziston de verboj prefektivaj kaj iterativaj/neperfektivaj, vortkreadon helpe de prefiksoj kaj sufiksoj, vortkunmetadon de bone analizeblaj partoj. Veras, ke ili ĉiuj estas kompreneblaj al mezuma slava uzanto. La argumentado, kiun uzas ekz. Slovio, estas jam konata de la propagantoj de IALA-Interlingua – ankaŭ tiun komprenas ĉiuj parolantoj de latinidaj lingvoj jam unuavide. Iom pli problemhaviga tamen montriĝas la korekta ellerno de la lingvo. Krome, la necesa kondiĉo por sukcesa realigo estas ĝuste tiu, pro kiu "missukcesis" Esperanto, nome la decida subteno de ŝtataj kaj internaciaj aŭtoritatoj, por ke la lingvo oficialiĝu. Ekzistas spekulacioj tiutemaj – eble Rusio kaj aliaj slavaj landoj estus pretaj akcepti komunslavan lingvon kiel kontraŭpezon al la tutmonde reganta angla lingvo? Konkretaj decidoj ankoraŭ mankas, tial la Slaviconlang-anoj senlace plukreas kaj pridisputas sian agadon.

5 Defioj por (inter)lingvistiko

Interlingvistoj kaj ĉefe "seriozaj" lingvistoj ankoraŭ ĉiam rigardas la lingvokreadon kun ioma embaraso. Ilia unua kompromiso estis bonvolo entute akcepti kiel analizdignan materialon la helpajn projektojn skribe publikigitajn, tial aperas indikoj pri dudeko da slavaj helplingvoj ekz. ĉe Duliĉenko. Interreto estas vidata, ĉefe de la maljuna generacio de sciencistoj, kiel malpli serioza alternativo, eble pro la fakto, ke tie "littera scripta non manet", do ke unufoje skribita teksto, ĉu bona aŭ ĉu stulta, ne restas presita por eterne, sed povas daŭre ŝanĝiĝi (kaj korektiĝi). La interretajn Slaviconlangs unue iom hezite pritraktis unuopaj interlingvistoj kiel Cornelia Mannewitz, aldoniĝis seroza intereso de profesiaj slavistoj kiel Tilman Berger, kaj kiel la promesplenan printempan hirundon oni povas vidi ekz. la disertaĵon de Anna-Maria Meyer (2014). Ŝi uzas konojn kaj metodojn de interlingvistiko kaj komparatistiko unue por prezenti dekon da "historiaj" projektoj el

la jarcentoj 17-a ĝis 20-a surbaze de originalaj materialoj, kaj poste ŝi kuraĝe eniras la terenon de Slaviconlangs, prezentante komparan analizon de Slovio, Slovianski kaj Novosloviensky. En sia 355-paĝa laboraĵo ŝi konkludas, ke la komunslava ideo kaj ties lingva realigo estas dignaj de scienca intereso. Kaj, se la specialistoj kiel Duliĉenko jam parolas pri la "slava interlingvistiko", la ŝancoj de Slaviconlangs ŝajnas esti ne malbonaj.

6 *Literaturo*

Barandovská-Frank, Věra (2011): Panslawische Variationen. En: Cyril Brosch kaj Sabine Fiedler (eld.): Florilegium interlinguisticum. Festschrift für Detlev Blanke zum 70. Geburtstag. Frankfurt am Main etc.: Peter Lang. p. 209–293

Berger, Tilman (2004): Vom Erfinden slavischer Sprachen. En: Miloš Okulka kaj Ulrich Schweier (eld.): Germano-slavische Beiträge. Festschrift für Peter Rehder zum 65. Geburtstag. München: Sagner. p. 19–28

Duliĉenko, Aleksandr D. (2010): Tezoj pri slava interlingvistiko. En: Detlev Blanke kaj Ulrich Lins (eld.): La arto labori kune. Festlibro por Humphrey Tonkin. Rotterdam: UEA. p. 206–208

Mannewitz, Cornelia (2011): Nordslawisch. En: Cyril Brosch kaj Sabine Fiedler (eld.): Florilegium interlinguisticum. Festschrift für Detlev Blanke zum 70. Geburtstag. Frankfurt am Main et.: Peter Lang. p. 237–246

Mayer, Anna-Maria (2014): Wiederbelebung einer Utopie. Probleme und Perspektiven slavischer Plansprachen im Zeitalter des Internets. Bamberger Beiträge zur Linguistik 6. Bamberg: University of Bamberg Press

van Steenbergen, Jan (2011): Analysis of Ladislav Podmele's Mežduslavjanski based on the article "Revolucija v istorii interlingvistiki". 20. May 2011. Nepublikigita manuskripto por Interlinguistica tartuensis X.

Zazlinjak, Andrej A. (2004): Drevnenovgorodskij dialekt. Jazyki slavjanskoj kultury. Moskva. Print-on-demand.

La retpaĝoj indikitaj en la teksto estis kontrolitaj je 2015-07-03